

Kurslitteratur

Kurs:	Speciallärarens yrkesspecifika kompetenser, specialisering mot utvecklingsstörning, 30hp, AN
Kurskod:	UQ2UTV
Institution:	Specialpedagogiska institutionen
Beslut:	Denna litteraturlista är fastställd av institutionsstyrelsen 2023-04-25 och gäller från och med HT23

Delkurs 1: Perspektiv på funktionsnedsättningen utvecklingsstörning, 7,5 hp

- Andersson, A.-L., & Wilder, J. (2015). Swedish classroom communities including learners with mild intellectual disabilities – Lower secondary school. I A. Sandberg & A. Garpelin (Red.), *Children and Young People in School and in Society* (s. 111–134). Nova publishers. [Elektronisk resurs]
- Assarson, I. (2009). Bildbar men inte anställningsbar. I T. Barow & D. Östlund (Red.), *Bildning för alla! En pedagogisk utmaning* (s. 17–27). Kristianstad University Press. [Elektronisk resurs]
- Assarson, I. (2009). I R. Helldin & B. Sahlin (Red.), *Etik i specialpedagogisk Verksamhet* (s. 97–114). Studentlitteratur.
- Berthén, D. (2007). *Förberedelse för särskildhet: Särskolans pedagogiska arbete i ett verksamhetsteoretiskt perspektiv* (s. 5–37). [Doktorsavhandling, Karlstads universitet]. [Elektronisk resurs]
- Boettcher, L. (2011). Cognitive Impairments and Cultural-Historical Practices for Learning: Children with Cerebral Palsy in School. I H. Daniels & M. Hedegaard (red.), *Vygotsky and special needs education: rethinking support for children and schools* (s. 11–29). Continuum International Pub. Group. [Elektronisk resurs] (Kap 1)
- Boettcher, L., & Dammeyer, J. (2016). *Development and Learning of Young Children with Disabilities A Vygotskian Perspective*. Springer International Publishing.

Specialpedagogiska institutionen

[Elektronisk resurs] (Kap 1 & 2)

- Giest, H. (2018). Vygotsky's Defectology: A Misleading Term for a Great Conception. *Educação, 41*(2), 334–346.
- Gindis, B. (1995). The social/cultural implication of disability: Vygotsky's paradigm for special education. *Educational Psychologist, 30*(2), 77–81.
https://doi.org/10.1207/s15326985ep3002_4
- Hejlskov Elvén, B. (2009). *Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder*. Studentlitteratur.
- Ineland, J., Molin, M., & Sauer, L. (2013). *Utvecklingsstörning, samhälle och välfärd*. Gleerup. (Kap 3, 4, 5, 6 & 10)
- Kutscher, M. L., Attwood, T., & Wolff, R. R. (2016). *Barn med överlappande diagnoser: ADHD, inlärningssvårigheter, Autism, Aspergers, Tourette, ångest m.fl.* Natur & Kultur.
- Kylén, G. (2012). ALA Classics I, Helhetssyn på människan: begåvning och begåvningshandikapp. Stiftelsen ALA.
- Llewellyn, G. (2013). Parents with Intellectual Disability and Their Children: Advances in Policy and Practice. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities, 10*(2), 82–85.
- Lundström, E. (2019). *Att förstå föräldrar –till barn med funktionsnedsättning*. (Upplaga 1). Studentlitteratur.
- Matson, I.-L. (2017). *Grus i maskineriet. Några kommunala tjänstemäns, politikers, föräldrars och lärares syn på en skola för alla*. [Doktorsavhandling, Stockholms universitet]. (s. 85–99, 126–127)
- Munger, K. M., Gill, C. J., Ormond, K. E., & Kirschner, K. L. (2007). The next exclusion debate: Assessing technology, ethics, and intellectual disability after the human genome project. *Mental Retardation & Developmental Disabilities Research Reviews, 13*(2), 121–128. <https://doi.org/10.1002/mrdd.20146>
- Ringsby Jansson, B., & Olsson, S. (2006). Outside the System: Life Patterns of Young Adults with Intellectual Disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research,*

8(1), 22–37. <https://doi.org/10.1080/15017410500301122>

Rosendahl, J. (2022). *Inflytande och delaktighet för unga vuxna som har intellektuell funktionsnedsättning: i lokalsamhällets sociala arenor och demokratiska processer*. Doktorsavhandling, Stockholms universitet. [Elektronisk resurs]

Soenen, S., Van Berckelaer-Onnes, I., & Scholte, E. (2009). Patterns of intellectual, adaptive and behavioral functioning in individuals with mild mental retardation. *Research in Developmental Disabilities*, 30(3), 433–444. <https://doi.org.ezp.sub.su.se/10.1016/j.ridd.2008.04.003>

Svensson, O., & Tideman, M. (2007). Motvärn, motståndsidetitet och empowerment bland personer med intellektuella funktionshinder. *Socialmedicinsk tidskrift*, 84, 193–204.

Szönyi, K. (2012). Att lyssna till barn: I gränlandet mellan livsvärldar och systemvärlden. I T. Barow & D. Östlund (Red.), *Bildning för alla! En pedagogisk utmaning* (s. 45–52). Högskolan i Kristianstad. [Elektronisk resurs]

Wilder, J. (2014). *Kommunikation hos och med barn och ungdomar med flerfunktionsnedsättningar: En systematisk kunskapsöversikt*. Kunskapsöversikt 2014:1. Nationellt kompetenscentrum anhöriga.

Östlund, D. (2009). Om speciallärare med inriktning utvecklingsstörning är svaret – vad är då frågan? I T. Barow & D. Östlund (Red.), *Bildning för alla! En pedagogisk utmaning* (s. 145–158). Högskolan i Kristianstad. [Elektronisk resurs]

Dessutom tillkommer forskningsartiklar inom ramen för arbetet med gruppexaminationsuppgiften, texterna tillhandahålls av kursansvarig lärare. (ca 50s)

Delkurs 2: Didaktiska villkor för särskolan som meningsskapande praktik, 15 hp

Abbeduto, L., Warren, S. F., & Conners, F. A. (2007). Language Development in Down Syndrome: From the Prelinguistic Period to the Acquisition of Literacy. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 13(3), 247–261.

Berthén, D. (2007). *Förberedelse för särskildhet: Särskolans pedagogiska arbete i ett*

verksamhetsteoretiskt perspektiv. [Doktorsavhandling, Karlstads universitet]. (s. 69–184).

- Berthén, D. (2012). Realisera demokratiskt deltagande genom rika skriftspråksmiljöer. I A. Löfdahl & H. Pérez (Red.). *Barn, barndomar, rättigheter och utbildningar: Vänbok till Solveig Hägglund* (s. 13–24). (Karlstad University studies, nr. 2012:13). Karlstads universitet.
- Berthén, D. (2019). Nyckeluppgift som redskap för att kvalificera undervisningen i grundsärskolan – exemplet ”det magiska ägget”. I Y. Ståhle, M. Waermö & V. Lindberg (Red.). *Att utveckla forskningsbaserad undervisning. Analyser, utmaningar och exempel* (s. 241–267). Natur & Kultur.
- Gadd, M., Berthén, D., & Lundgren, L. (2021). Helping Students with Intellectual Disabilities Become Better Writers: An Inquiry into Writing Instruction. *International Journal of Disability, Development and Education*, 68(3), 395–413.
- Berthén, D., Waermö, M., & Eriksson, I. (2021). Ett kollaborativt, iterativt och empiriskt utforskande av ämnesdidaktiska utmaningar. I N. Rönström & O. Johansson (Red.). *Att förbättra skolor med stöd i forskning. Exempel, analyser och utmaningar* (s. 427–450). Natur & Kultur.
- Berthén, D., Waermö, M., & Andersson, F. (2022). Att undervisa för ett expanderat läs- och skrivkunnande hos elever i grundsärskolan. I D. V. Börtzell-Szuch & S. Vuorenpää (Red.), *Läs- och skrivundervisning utifrån elevers varierade behov* (s. 233–255). Gleerups.
- Bjar, L., & Liberg, C. (Red.). (2010). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. (Kap 4, 6, 9, & 10).
- Bjørndal, C. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Liber. (Kap 1, 2, 7 & 8)
- Boettcher, L., & Dammeyer, J. (2016). *Development and Learning of Young Children with Disabilities A Vygotskian Perspective*. Springer International Publishing. [Elektronisk resurs] (Kap 1, 2, 5, 7 & 8)
- Browder, D., Gibbs, S., Ahlgrim-Delzell, L., Mraz, M., Flowers, C., & Courtade, G. R. (2009). Literacy for students with severe developmental disabilities: What

should we teach and what should we hope to achieve? *Remedial and Special Education*, 30(5), 269–282. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1177/0741932508315054>

Carlgren, I. (Red.). (2017). *Undervisningsutvecklande forskning: exemplet learning study*. (Första upplagan). Gleerups.

Chaiklin, S. (2019). Vidga din uppfattning om ZPD för ett rikare didaktiskt perspektiv: en presentation av traditionen developmental education. I Y. Ståhle, M. Waermö & V. Lindberg (Red.). *Att utveckla forskningsbaserad undervisning. Analyser, utmaningar och exempel* (s. 76–91). Natur & Kultur.

Davydov, V.V. (2008). *Problems of developmental instruction: A theoretical and experimental psychological study*. Nova Science Publishers, Incorporated. [Elektronisk resurs]. (s. 90–95, 115–177)

Gadd, M., & Parr, J. M. (2016). It's all about Baxter: Task orientation in the effective teaching of writing. *Literacy*, 50(2), 93–99. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1111/lit.12072>

Heister Trygg, B. (2012). *AKK i skolan - en pedagogisk utmaning. Om Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) i förskola och skola*. Södra regionens kommunikationscentrum.

Hirsh, Å. (2017). *Formativ undervisning: utveckla klassrumspraktiker med lärandet i fokus*. Natur & Kultur. (Kap 1, 2, 3 & 7)

Holmqvist, M. (2009). Structured flexibility: six case studies of how children with diagnosed autism develop independency in daily living activities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 11(3), 175–193. <https://doi.org/10.1080/15017410902753862>

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Natur & Kultur. (Kap 2, 3 & 4)

Jansson, A. (2011). Becoming a Narrator: A Case Study in the Dynamics of Learning Based on the Theories/Methods of Vygotsky. *Mind, Culture and Activity*, 18(1), 5–25.

- Kutscher, M. L., Attwood, T., & Wolff, R. R. (2016). *Barn med överlappande diagnoser: ADHD, inlärningssvårigheter, Autism, Aspergers, Tourette, ångest m.fl.* Natur & Kultur.
- Light, J. (1997). "Let's go star fishing": reflections on the contexts of language learning for children who use aided AAC. *Augmentative & Alternative Communication*, 13(3), 158–171. <https://doi.org/10.1080/07434619712331277978>
- Porter, J., Ouvry, C., Morgan, M., & Downs, C. (2001). Interpreting the communication of people with profound and multiple learning difficulties. *British Journal of Learning Disabilities* 29(1), 12–16. <https://doi.org/10.1046/j.1468-3156.2001.00083.x>
- Reichenberg, M., & Lundberg, I. (2011). *Läsförståelse genom strukturerade textsamtal: för elever som behöver särskilt stöd.* Natur & kultur.
- Reichenberg, M. (2012). Gränser på gott och ont: Undervisning i särskolan förr och nu. I D. Andersson & L. Edlund (Red.). *Språkets gränser – och verklighetens: Perspektiv på begreppet gräns* (s. 143–155). Institutionen för språkstudier, Umeå universitet.
- Von Tetzchner, S., & Jensen, K. (1999). Interacting with People who have Severe Communication Problems: ethical considerations. *International Journal of Disability, Development and Education*, 46(4), 453–462.
- Vygotskij, L. S. (2001). En experimentell undersökning av begreppens utveckling. I *Tänkande och språk* (s. 167–250). Daidalos. [Elektronisk resurs]
- Utifrån kursansvarigas anvisningar tillkommer artiklar och litteratur (ca 200 sidor).
- Delkurs 3: Bedömning av och för kunskapsutveckling i särskolan, 7,5 hp**
- Asp-Onsjö, L. (2011). Dokumentation, styrning och kontroll i den svenska skolan. *Educare – Vetenskapliga Skrifter*, 2, 39–56.
- Berthén, D., Waermö, M., & Andersson, F. (2022). Att undervisa för ett expanderat läs- och skrivkunnande hos elever i grundsärskolan". I D. V. Börtzell-Szuch & S. Vuorenpää (Red.), *Läs- och skrivundervisning utifrån elevers varierade behov* (s. 233–255). Gleerups.

- Ruiz-Primo, M. A. (2011). Informal formative assessment: The role of instructional dialogues in assessing students' learning. *Studies in Educational Evaluation*, 37(1), 15–24. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1016/j.stueduc.2011.04.003>
- Eliasson, R. (1995). *Forskningsetik och perspektivval*. Studentlitteratur.
- Gadd, M. (2014). *What is critical in the effective teaching of writing? A study of the classroom practice of some Year 5 to 8 teachers in the New Zealand context*. [Doktorsavhandling, University of Auckland].
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112.
- Hirsh, Å. (2011). A tool for learning? An analysis of targets and strategies in Swedish Individual Education Plans. *Nordic Studies in Education*, 31(1), 14–30. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.18261/ISSN1891-5949-2011-01-02>
- Lindström, L., Lindberg, V., & Pettersson, A. (2013). *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap* (3. uppl. ed.). Liber.
- Lindberg, V., Eriksson, I., & Pettersson, A. (Red.) (2019). *Formativ bedömning: utmaningar för undervisningen*. (Första utgåvan). Natur & Kultur.
- Shepard, L. A. (2008). The Role of Assessment in a Learning Culture. *Journal of Education*, 189(1/2), 95–106.
- Tillkommer litteratur i relation till ämne/ämnesområde och skolform. (ca 250 s.)